

КАПЕТАН ПРВЕ КЛАСЕ ДР РАДОВАН КАРКАЛИЋ

НА ПРЕКРЕТНИЦИ

Најмлађи доктор
војнотехничких наука,
Начелник одељења
за испитивање АБХО
и личних интендантских
материјалних средстава,
са женом и сином живи
у двокреветној соби
депанданса војног
самачког хотела од
само девет квадрата

Навикли смо да причу о најбољима започнемо подацима који доказују да су још од првог разреда основне школе били ретко надарени, талентовани и амбициозни. Често је то и заиста тако. Али капетан прве класе др Радован Каркалић, водећи истраживач у Техничком опитном центру, не сведочи о томе. У основној школи у Земуну није се истицао ни знањем, ни претераном жељом да буде међу најбољима. Само због родитеља, радника који су седамдесетих година прошлог века, трбухом за крухом, али и желећи да сину омогуће даље школовање, из Вишеграда дошли ближе Београду, није се превише опуштао, па су оцене некако задржаване око четворки. Било је, наравно, и петица, посебно око полугодишта и пред крај године. Кампањац.

Сличне, кампањске, навике Каркалић је задржао и у Војној гимназији, где су наставници, ипак, имали посебан дар да на прави начин (про)оцене талентоване. Ту је и откривен његов дар за хемију, па су одличне оцене почеле да се множе. Одавно се зна да они који Војну гимназију заврше с одличним или врло добрим успехом, у Војној академији немају превише разлога за бригу. Тек мало више времена проведеног уз књигу и несобично залагање током практичне наставе, довољни су за просечне резултате. Све преко тога обећава прворазредни успех.

■ АМБИЦИОЗНИ КОМАНДИР ВОДА

Радован Каркалић је био међу вреднијим студентима, посебно у другом делу студија, на смеру атомско-биолошко-хемијске одбране. Тек ту, у Крушевцу, показао је све своје вредности. У најбољој и најопремљенијој хемијској лабораторији на Балкану осећао се као риба у води. Све га је занимало, све више је читао, све озбиљније питао. Професори су убрзо увидели да је Каркалићу потребно посветити много више пажње, јер његов таленат за откривање многобројних тајни у хемијској науци

није био за занемаривање. Уз такве студенте, с времена на време, пробуде се и професори, па је, уз њихову помоћ, Каркалић имао све више одговора, а све мање питања.

Најзад, после завршетка Војне академије и стицања прве официрске звезде, ни за потпоручника Радована Каркалића ни за његове професоре у Крушевцу није било дилеме. Понуду да остане у Центру за АБХО прихватио је оберучке. Дужност командира вода и начелника класе, ипак, није га освојила. Осећао је да може и више и боље него до тада. Све чешће је био у лабораторији, све више је читао ускостручну литературу из области хемијских технологија, све више је писао. Своје немало знање радио је пренио новим генерацијама студената Војне академије, тек коју годину млађим од себе, стичући тако самоувереност потребну за испуњавање све већих амбиција. Личним примером и занимањем за бројне невоље и бриге будућих “абехајаца”, истовремено је задобио и њихово поверење, неопходно за остваривање бољих резултата у наставном процесу. Његово залагање и напори уложени у што бољи успех класе коју је водио нису остали незапажени. Управо то му је омогућило да добије сагласност претпостављених за наставак школовања на последипломским студијама.

За оне који се посвете хемији, Крушевац је “обећана земља”, изабрани град. Недостају само факултети. У многобројним хемијским фабрикама могуће је неограничено стицање практичног знања и доказивање у пракси, али за будуће научнике универзитетски центри остају дестинација без које нема професионалног напретка. Зато је Каркалић морао назад, у Београд, кад-тад.

Прекоманде су део официрског позива. Део који се подразумева, али често и не жели. Каркалић је своју једва дочекао. Шанса се указала у мају 1999. године, када прелази у Технички опитни центар, где његове способности, знање, амбиције и научна радозналост, без које у послу истраживача и нема правога успеха, долазе до све већег израза. Ускоро, у мају 2001. године, на Институту за хемију Природно-математичког факултета у Крагујевцу, брани магистарску тезу “Кинетика и механизам супституционих реакција комплекса паладијума II са сумпор донорним нуклеофилима” и тако стиче звање магистра хемијских наука, што му омогућава још бржи и снажнији корак на трновитом путу истраживача и научника у Техничком опитном центру.

Свако време има своје време, одавно су рекли наши стари, мудри људи, свакако мислећи на то да је најлепше учити у ђачко доба, волети док си млад и бавити се послом који ти доноси највише радости онда када дође време професионалног доказивања. Ретка је срећа радити оно што се воли. Тада нема границе која се не може прећи, нема врха који се не може досегнути. Тад

РЕФЕРЕНЦЕ ЗА ПОНОС

Докторску дисертацију “Оптимизација танкослојних сорпционих угљеничних материјала уграђених у средства АБХО у функцији заштитних карактеристика и физиолошке подобности” капетан Каркалић је одбранио 19. маја 2006. године на Војној академији. Тиме је стекао звање доктора војнотехничких наука, смер хемијска технологија. У међувремену је завршио основни курс у Институту за нуклеарне науке “Винча”, везан за руковођење затвореним изворима јонизујућих зрачења и транзициони курс за проверу система менаџмента квалитетом ISO 9001.

Др Радован Каркалић је стални члан Комисије за усвајање стандарда одбране за усаглашавање прописа о квалитету производа у Сектору за материјалне ресурсе Управе за одбрамбене технологије. Аутор је, или коаутор, 85 стручних радова националног и међународног значаја. Тренутни коефицијент научно-стручне компетентности износи 53,52. Последња службена оцена му је одлична, више пута је награђиван и похваљиван.

је човек срећан и онда кад “на другој страни” нема чиме да се похвали. Капетан Каркалић нас уверава да је управо он један од тих ретких срећника који воле свој посао и који на свом радном месту изгарају до крајњих граница.

НАЈМЛАЂИ ДОКТОР НАУКА

Пет година касније, најмлађи је доктор војнотехничких наука. Са свега 33 године водећи је истраживач у Одсеку за испитивање средстава атомско-биолошко-хемијске одбране. Поседује звање истраживач сарадник у области хемијске технологије и заштитних средстава. Учествоје у завршним, верификационим и хомологационим испитивањима средстава АБХО и друге заштитне опреме домаће производње и са страних тржишта. Испитује особине различитих материјала од којих се та средства израђују, чини напоре за унапређивање њиховог квалитета и неуморно пише. Времена има све мање, а захтеви за ангажовањем су све већи. Број његових научних радова објављених у нашим и иностраним стручним часописима све више расте. У њима, с много

ауторитета и доказаног знања, др Каркалић као аутор, или коаутор, објашњава и доказује квалитет наших заштитних средстава, пише о начелима заштите еколошке средине, научну и стручну јавност обавештава о својим истраживачким пројектима, неуморно брани углед Војске и њених истраживача и научника...

Капетан др Радован Каркалић је Војсци већ доста дао, мада напомиње да се од њега, с правом, тек очекује максимум. Људи попут њега као да не желе да застану, да оцене пређени пут и процене снаге за нове изазове. Као да се плаше онога што их очекује. А можда, једноставно, немају времена за анализу и правовремено подвлачење црте.

– Управо радим на неколико пројеката, програма развоја и студија, пре свега из области верификационих испитивања наоружања и војне опреме. Та истраживања потврђују веома висок квалитет наших заштитних средстава, у многим случајевима знатно виши од оног који имају слична средства иностраних армија, што нас охрабрује да наставимо у истом смеру. Поред тога, обављам и дужност секретара Научног већа Техничког опитног центра, а ускоро треба да добијем и звање научног сарадника и доцента. Наука је пут којим сам кренуо и на коме се осећам најбоље. Много боље него као командир, или наставник, што су такође занимања која су у домену мог интересовања. Само, ко зна да ли бих и ту био толико успешан? – пита се др Каркалић док седимо у његовој собици у депандансу самачког Војног хотела на Звездари.

У просторији “великој” свега девет квадрата, поред фрижидера, трпезаријског стола и столица, шпорета, кревета, телевизора, гардеробног ормара и рачунара, места има за само једну особу. А капетан Каркалић већ више од две године није сам.

Оженио се Миленом, пре девет месеци је добио и сина Алексу. Стешњен у собици у којој више нема слободног простора, с бебом у наручју, уверава нас да је навикао на тескобу у соби, али да никако не може да разуме тескобу у души. Тескобу коју неки људи не умеју, а неки и не желе да сакрију.

– Собица до ове, у којој живим три године, дуго је већ пражна. Исте је величине као ова. Неколико пута сам молио управника хотела да ми дозволи привремено “проширење”, али није било разумевања. Ни кад ми се родио син, није променио став. Бирографија је јача и од логике и од здравог разума. Молио сам га раније да ми дозволи да заменим садашњу собу за другу, само три квадрата већу. Ипак, оженио сам се, добио сам сина, увећала ми се породица. Није хтео ни да чује. Собу је добила нека жена, самица. Понекад помислим да је у мени “грешка”, да можда има разлога што ни тако једноставан проблем не могу да решим. Иако, у принципу, имам довољно вере у сопствене снаге, у тим, ретким, тренуцима несигурности посумњам у циљеве којима стремим, у неке моралне вредности. Не могу да нађем баш ниједан разлог којим бих објаснио такво подметање клипова у точкове. Такво неразумевање. Тада ми веру враћају супруга и син. Довољно ми је да их погледам, па да схватим да нема препреке коју не могу да савладам. Само, време пролази. Говорили су ми да будем стрпљив, да докторирам, да ћу добити службени стан, да су врхунски стручњаци потребни Војсци, да ће се ситуација променити, да предстоји реформа Војске, утврђивање критеријума... Сада сам први у рангу капетана прве класе, говорим три страна језика, енглески, италијански и руски, признати сам стручњак и ван војске, с научно верификованим радовима... А заборављен сам у двокреветној собици војног самачког хотела, са женом и сином остављен на милост и немилост бирократији...

■ КАКО НАГРАДИТИ НАЈБОЉЕ?

Не можемо а да се не запитамо како ће пример капетана Каркалића, перспективног и младог официра, деловати на децке у Војној гимназији, или на њихове, нешто старије, другове у Војној академији. Доктор хемије, будући доцент са само 33 године живота, од својих примања не може да издвоји средства за плаћање подстанарске кирије, много му је и тих пет хиљада и шест стотина динара, које сваког месеца издваја за собицу од девет квадрата. Све оно о чему млади људи данас озбиљно размишљају, тражећи начине за остваривање својих жеља, припадници Војске, па и њени врхунски стручњаци, само сањају.

Војска је већ предуго у ситуацији да због социјалног статуса губи најбоље људе. Правог начина за награђивање најбољих и најстручнијих у организацији у којој плата, углавном, зависи од чина и формацијске дужности, заправо, и нема. Упорно награђивање и стимулисање похвалама, дипломама, “наградним одсуством”, па и одликовањима, деградира не само институцију награде већ често и онога ко награду добија.

Будимо искрени: врхунске сручњаке треба платити, или ће мо остати без њих у најнезгоднијем тренутку. Онда кад су нам најпотребнији! Богате фирме то веома добро знају. Зато вршачки “Хемофарм” гради станове за своје раднике, а панчевачка “Петрохемија” високим примањима задржава своје стручњаке. О приватним и иностраним фирмама, које вапе за врхунским и скупим стручњацима, не треба ни говорити. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Наставак стамбене изградње у насељу Југовићево у Новом Саду

ШТЕДЉИВИ СТАНОВИ

У новосадском гарнизону близу 800 војних бескућника са нестрпљењем очекује наставак градње станова у насељу Југовићево. До краја године требало би да буду завршене бар две зграде од 12 започетих.

Израдња “1.000 станова за младе”, које је тадашња Републичка дирекција за обнову започела крајем 1999. године на парцелама војног земљишта, непосредно уз новосадску касарну Југовићево, обустављена је 2001. године и од тада се до данас на градилишту, углавном, није ништа радило. Напротив, градилиште и започети објекти зарасли су у коров, непознати починитељи су са објеката у већ поодмаклој фази изградње поскидали прозоре, врата, инсталације, а у део недовршених станова (без струје, воде, грејања, канализације и осталих основних услова за иоле нормалан живот) бесплатно се уселило двадесетак ратних војних инвалида са својим породицама.

Са Републичком грађевинском дирекцијом вођено је више разговора у жељи да се покрене наставак изградње стамбених објеката. Министарство одбране је уговорна страна за 12,9 одсто станова и за њих је поодавно испунило све своје обавезе према Дирекцији.

Како је недавно саопштио заменик директора Грађевинске дирекције Србије Дејан Васовић, у току је израда измењеног, новог пројекта за наведене стамбене јединице, по коме ће се у дванаест већ започетих зграда посебно штедети енергија. Насеље је због тога већ добило и нови назив – *Сунчана страна*.

Основна идеја пројекта је да се прикаже како се за исти новац могу изградити зграде далеко бољег квалитета од оних које се праве у нашим градовима, а то значи да ће се правити јефтине станове са малим утрошком енергије.

Свака зграда ће користити соларну енергију, а планира се да се, уз употребу посебних пумпи, искористи и топлота подземних вода.

Дирекција је ангажовала десет тимова архитеката који треба да ураде архитектонска решења за насеље *Сунчана страна*, у којој ће троспратнице са поткровљем имати по два улаза и у свакој од њих по 14 станова квадратуре 40 до 80 квадратних метара.

Почетак градње очекује се већ на јесен ове године, а ако све буде по плану, до краја године биће завршене бар прве две зграде, које су већ и сада у поодмаклој фази градње. ■

Б. М. ПОПАДИЋ